

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTEKÓW WE WROCŁAWIU

ul. Władysława Łokietka 11, 50-243 Wrocław
tel. (71) 322 02 83, (71) 395 80 10

dwkz@dwkz.pl
ePUAP: /dwkz/skrytka
<http://wosoz.ibip.wroc.pl/public/>

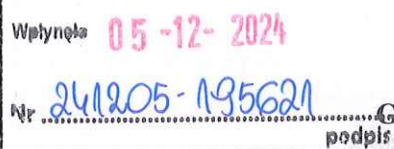

Wrocławskie Inwestycje Sp. z o.o.

Wrocław, dnia 3 grudnia 2024 r.

WZN.5183.4013.2024.MAD

KK

Gmina Wrocław

Dotyczy: Zalecenia konserwatorskie dotyczące barwy oświetlenia na historycznych układach urbanistycznych, wpisanych do rejestru zabytków we Wrocławiu

Szanowni Państwo,

Oświetlenie dziedzictwa kulturowego jest działaniem mającym podstawowe znaczenie dla ekspozycji wartości zabytkowych przestrzeni historycznych. Oświetlenie publiczne jest istotnym elementem zabytkowych układów urbanistycznych, skwerów, parków oraz innych przestrzeni miasta Wrocławia o takiej charakterystyce. Historia oświetlenia publicznego w pełnym zakresie rozpoczyna się od lamp gazowych (jakie do dzisiaj stosowane są na Ostrowie Tumskim), poprzez żarówki z włóknem węglowym (XIX w.) aż po wysokoprężne żarniki sodowe, obecnie coraz częściej zastępowane diodami LED. Oprawy w których źródłem światła są diody LED mają bardzo okazałe możliwości konfiguracyjne w tym dostosowanie natężenia strumienia światła jak i jego temperatury barwowej.

W przestrzeniach miejskich światło pełni nie tylko rolę funkcjonalną, ułatwiającą sprawne poruszanie się po zmroku, zapewnianie bezpieczeństwa, lecz również jest ważnym składnikiem estetycznym wpływającym na odbiór architektury oraz innych elementów wchodzących w skład dziedzictwa kulturowego. Oświetlenie, jest również narzędziem marketingu miejskiego, jego spójność oraz temperatura barwowa a także natężenie strumienia świetlnego, odpowiednio dobrane, mogą poprawić wizerunek miasta. Oświetlenie publiczne powinno być zatem dostosowane do tego, aby stworzyć harmonijną kompozycję dla danego obszaru, w szczególności, jeśli jest stosowane na przestrzeniach wpisanych do rejestru zabytków a także w innych przestrzeniach posiadających cenne wartości kulturowe. Odpowiedni dobór parametrów oświetlenia wprowadza dodatkową jakość dla takich przestrzeni.

Głównymi problemami jakie można dostrzec są: światło intruzyjne – emitowane poza obszar dla którego oświetlenie zostało zaprojektowane, przeświecenie – generowanie wyższego natężenia światła niż jest to konieczne, bałagan świetlny – nadmierne grupowanie źródeł światła oraz ich różnorodność pod względem temperatury barwowej, rodzaju oprawy (spójność), olśnienie – nieprawidłowy rozkład lub/i zakres luminancji oraz zbyt duży kontrast pomiędzy źródłem światła a otoczeniem, luna świetlna – efekt sztucznego świecenia nocnego nieba.

Historyczne źródła światła charakteryzowały się niską sprawnością świetlną w stosunku do pobranej energii elektrycznej. Zrozumiałym aspektem są względy ekonomiczne, tym bardziej w dobie znacznego wzrostu cen energii elektrycznej. Mając jednak na względzie zachowanie autentyczności dziedzictwa kulturowego w postaci historycznych przestrzeni urbanistycznych należy dążyć do zachowania historycznej temperatury barwowej oraz odpowiedniego natężenia strumienia świetlnego. Nowoczesne lampy LED umożliwiają precyzyjne dobranie tych parametrów poprzez wybór odpowiednich diod LED czy poprzez zastosowanie w kloszu lampy filtrów barwowych.

Należy wziąć pod uwagę fakt, iż najwierniejsze oddawanie barw otaczającej przestrzeni będzie dla temperatury barwowej, właściwej dla światła naturalnego. Jednak istnieją przypadki, gdzie względy konserwatorskie będą przemawiały nad zastosowaniem oświetlenia bardzo ciepłego – zgodnego z temperaturą barwową źródła światła sodowego (1900-2200 K). Stosowanie jasnego, białego oświetlenia w parkach będzie miało negatywny wpływ na rośliny poprzez między innymi zakłócenie fotoperiodyzmu, aktywowanie procesu fotosyntezy w nocy oraz szereg innych czynników wpływających w następstwie na problemy flory rosnącej w parkach. Dla zwierząt oświetlenie

o wysokiej temperaturze barwowej może powodować: zakłócenie rytmu dobowego, silne przyciąganie owadów skutkujące ich śmiercią a w konsekwencji wpływające na zmniejszenie ich populacji i zakłócające łańcuchy pokarmowe, migracje, nawigacje i predacje zwierząt. Dla obiektów parkowych i terenów zieleni powinno być stosowane oświetlenie o temperaturze barwowej nieprzekraczającej 3000 K. Można rozważyć również stosowanie oświetlenia, które o odpowiedniej godzinie zmniejsza natężenie światła.

Mając na uwadze powyższe, tutejszy organ wnosi o to, aby traktować oświetlenie jak każde inne działanie mające wpływ na zabytek. Wymiana oświetlenia ze zmianą barwy światła, natężenia oraz kształtem oprawy czy instalowanie nowego oświetlenia publicznego na historycznych układach urbanistycznych, historycznych parkach i innych przestrzeniach miejskich wpisanych do rejestru zabytków muszą odbywać się za pozwoleniem Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na podstawie wniosku, natomiast ww. działania na historycznych obszarach ujętych w Gminnej lub/i Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków muszą odbywać się po uzyskaniu opinii tutejszego organu. Oświetlenie przestrzeni publicznych powinno być poprzedzone wcześniejszą analizą iluminacji obiektów architektonicznych w projektowanej przestrzeni.

Iluminacje obiektów architektonicznych, objętych ochroną konserwatorską zarówno indywidualną jak i obszarową wymagają uzyskania odpowiednich pozwoleń / uzgodnień w zależności od formy ochrony.

Z poważaniem

Daniel Gibski
Dolnośląski Wojewódzki
Konserwator Zabytków
[podpisano podpisem elektronicznym]

Otrzymują:

- Strony postępowania, uczestnicy lub do wiadomości inne organu wg. rozdzielnika pozostającego w aktach sprawy.
- a/a -

Spełniono obowiązek wynikający z RODO.

Sprawę prowadzi: inspektor Wydział Zabytków Nieruchomych Marek Durajczyk – e-mail: m.durajczyk@dwkz.pl – tel.: 713958054
inspektor Wydział Zabytków Nieruchomych Karol Czajka-Gieldon

Klauzula Informacyjna o przetwarzaniu danych osobowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (dalej RODO) informujemy, że:

- 1) Administratorem danych osobowych jest Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków z siedzibą we Wrocławiu (50-243) przy ul. Łokietka 11, z którym można nawiązać kontakt:
A. osobiście, poprzez umówienie wizyty;
B. telefonicznie pod nr 71 343 65 01
C. mailowo: dwkz@dwkz.pl
D. korespondencyjnie: Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków, ul. Łokietka 11, 50-243 Wrocław.
- 2) W sprawach związanych z danymi osobowymi można kontaktować się z inspektorem ochrony danych w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków we Wrocławiu:
Inspektor: Mateusz Adamczyk
Adres e-mail: iod@dwkz.pl
lub w siedzibie urzędu: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu, ul. Łokietka 11, 50-243 Wrocław.
- 3) Administrator gromadzi dane osobowe w celu realizacji zadań wynikających z obowiązującego prawa, w szczególności ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami na podstawie art. 6 ust. 1 lit a, c i e RODO w celu przeprowadzenia postępowania administracyjnego lub załatwienia innych spraw nieadministracyjnych. W związku z powyższym dane gromadzone dane osobowe mogą być przekazywane:
A. podmiotom upoważnionym na podstawie obowiązujących przepisów prawa (np. Sądy, prokuratura, jednostki policji etc.);
B. podmioty, które przetwarzają dane na podstawie zawartej przez Administratora umowy o przetwarzanie danych osobowych (np. kancelarie adwokackie reprezentujące Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, firmy informatyczne sprawujące nadzór nad siecią informatyczną, w której zapisane są gromadzone dane etc.)
- 4) Podanie danych osobowych jest dobrowolne, jednakże niepodanie danych niezbędnych do przeprowadzenia postępowania administracyjnego, m.in. takich jak imię, nazwisko, adres do korespondencji, w szczególnych sytuacjach nr PESEL może spowodować odmowę wszczęcia postępowania, wskutek braku możliwości ustalenia i identyfikacji strony postępowania administracyjnego w rozumieniu art. 28 kodeksu postępowania administracyjnego. Powyższe nie dotyczy, jeżeli przepis obowiązującego prawa nakłada na stronę obowiązek wskazania określonych w danym przepisie prawnym danych identyfikujących tę osobę.
- 5) Zebrane dane nie będą przekazywane do Państw trzecich.
- 6) Dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji wskazanego w pkt 3 celu przetwarzania, w tym również obowiązku archiwizacyjnego wynikającego z odrębnych ustaw i innych przepisów prawa w tym przepisów ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz.U. 2018 r. poz. 217 ze zm.).
- 7) Każdy, kogo dane osobowe są przetwarzane przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, ma prawo do:
A. dostępu do treści zgromadzonych danych;
B. sprostowania danych;
D. ograniczenia przetwarzania danych;
E. przenoszenia danych;
F. wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych;
G. prawo do usunięcia danych osobowych, w sytuacji, gdy przetwarzanie danych nie następuje w celu wywiązania się z obowiązku wynikającego z przepisu prawa lub w ramach sprawowania władzy publicznej;
- 8) Zgromadzone dane osobowe nie będą poddawane zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym również profilowaniu.
- 9) Każdy, kto uważa, że jego dane są przetwarzane w sposób nieprawidłowy, ma prawo złożenia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa Tel. 606-950-000

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu
50-243 Wrocław
Wrocław
ul. Władysława Łokietka 11

Wrocław, 2024-12-03

Wrocławskie Inwestycje Sp.z o.o.
50-059 Wrocław
Wrocław
Ofiar Oświęcimskich 36

PISMO

Korespondencja elektroniczna z systemu eDok

Pismo:WZN.5183.4013.2024.MAD. Treść pisma w załączniku.

Korespondencję w tej sprawie proszę kierować do mnie za pomocą środków komunikacji elektronicznej zgodnie z art. 39' ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257 j.t.).

Załączniki:

1. WZN.5183.4013.2024.MAD - oświetlenie Wrocławia.PDF
2. WZN.5183.4013.2024.MAD - oświetlenie Wrocławia.PDF.XAdES

Dokument został podpisany, aby go zweryfikować należy użyć
oprogramowania do weryfikacji podpisu

Data złożenia podpisu: 2024-12-03T12:38:52Z

Podpis elektroniczny

